

Jazolash

1 daqiqaga chetlatish:

Sariq kartochka – bir daqiqaga chetlatish kartochkasi (1-rasm) bo‘lib (o‘lchami 9-12 sm), hujumni to‘xtatish maqsadida qasddan o‘yinchining belidan yoqori qismiga bo‘lgan teginishlar uchun o‘yinchi chariq kartochka bilan jazolanishi mumkin. Bundan tashqari hisob zonasiga kirgan o‘yinchiga to‘pni qo‘yishga halaqit qilib, to‘pni urib yuborish, o‘yinchini itarib yuborish, yoki o‘yinchiga bo‘lgan har qanday teginish o‘yinchining sariq kartochka bilan jazolanishiga olib keladi.

Aybdor o‘yinchi yoki rasmiy shaxs hakamlar tomonidan sariq “kartochka” bilan jazolanganda qo‘lini yuqori ko‘tarib kartochkani ko‘rsatadi (2-rasm) va bu holatni kotib (sekundometrist) qayd etadi.

O‘yindan chiqarish (1 daqiqaga) quyidagi hollarda qo‘llaniladi:

- a) o‘yinchilar almashishi yoki noto‘g‘ri o‘yin maydoniga chiqish;
- b) jazolangan o‘yinchi o‘yin qoidasini buzishni yana takrorlasa;
- c) maydonda yoki maydon tashqarisida o‘yinchining sportchiga xos bo‘lmagan xulqi uchun;
- d) jamoaning rasmiy shaxslaridan birortasi sportchiga xos bo‘lmagan hulq holati takrorlansa;
- e) raqiblar jamoasi erkin to‘p tashlash huquqiga ega bo‘lganda to‘pni joyida qoldirish talablariga rioya qilinmasa;
- f) to‘p tashlashni bajaruvchi raqibga nisbatan takroriy qoida buzilishiga yo‘l qo‘yilsa;
- g) o‘yinchi yoki rasmiy shaxsni o‘yin vaqtida diskvalifikasiya qilinishi sababli;

h) 1 daqiqaga o'yindan chetlatilgan o'yinchi, to'xtatilgan o'yin davom etmasdan o'yinchining sportchiga xos bo'lmagan harakati uchun.

Izoh: b, c va e bandlar talablariga qaramay, odatda o'yindan chetlatishga qoida buzish qaytarilsa yoki sportchiga xos bo'lmagan xulq.

Jamoaning rasmiy vakiliga 1 daqiqali jazo belgilansa, bunday holatda rasmiy vakil o'z joyida qolib o'z vazifasini bajaradi, jamoa tarkibi esa bir o'yinchiga kamaytiriladi.

O'yindan chetlatilgan o'yinchi, chetlatilgan vaqt mobaynida o'yinda ishtirok etishiga ruxsat berilmaydi. Jamoa uning o'rniga boshqa o'yinchini maydonga chiqarishi man etiladi.

O'yindan chetlatish vaqti hakam tomonidan o'yinni davom ettirishga berilgan xushtagidan so'ng boshlanadi.

O'yinning birinchi yarmida 1 daqiqa o'yindan chetlatish vaqti tugamasa, qolgan vaqt o'yinning ikkinchi yarmida o'taladi. Bu qoida o'yinga qo'shimcha vaqt belgilanganda ham o'z kuchini saqlab qoladi.

Diskvalifikasiya

Diskvalifikasiya qilinishi shart:

a) agar o'yinda ishtirok etishga huquqi bo'lmagan o'yinchi o'yin maydoniga chiqsa;

b) bir o'yinchi bir o'yinda uch marotaba 1 daqiqaga chetlashtirilsa yoki jamoaning mas'ul shaxslaridan birortasi qoidaga binoan avval 1 daqiqaga o'yindan chetlatish bilan jazolangan bo'lsa;

c) raqiblar sog'lig'iga xavfli qoida buzarlikka yo'l qo'yilsa;

d) o'yinchi yoki jamoaning rasmiy shaxsi tomonidan o'yin maydonida yoki o'yin tashqarisida sportchiga xos bo'lmagan qo'polliigi uchun;

e) o'yindan tashqari, shuningdek, o'yin oldidan yoki tanaffus vaqtida o'yinchi tomonidan hujum qilinsa;

f) mas'ul shaxs tomonidan hujum qilinsa;

g) tanaffus vaqtida o'yinchi yoki mas'ul shaxs tomonidan sportchiga xos bo'lmagan holat takrorlansa.

Taym-aut e'lon qilingandan so'ng hakamlar ayblanuvchi o'yinchi yoki jamoa vakilini diskvalifikasiya qilish uchun qizil kartochka yordamida qo'lini yuqori ko'taradi, bu holatni bevosita kotib qayd etadi; qizil kartochka o'lchami 9x12 sm (4-rasm).

Diskvalifikasiya qilingan o'yinchi yoki jamoaning rasmiy shaxsi darhol maydonni va zahira hududini tark etishi shart. Bundan so'ng o'yinchi, jamoaning rasmiy shaxsi jamoa bilan hech qanday aloqada bo'lishga ruxsat etilmaydi.

Diskvalifikasiya holati o'yinchi yoki jamoaning rasmiy vakili uchun ushbu o'tkazilayotgan o'yin oxirigacha amal qilinadi.

O'yinchi yoki jamoa rasmiy vakili o'yin davomida diskvalifikasiya qilinsa, har doim o'zi bilan 1 daqiqali o'yindan chetlatishni ergashtirib keladi. Bu, jamoa tarkibi son jihatdan bir o'yinchiga qisqaradi degani.

O'yinchi yoki jamoa vakili diskvalifikasiya qilinishi jamoa tarkibini kamayishiga olib keladi, ammo 1 daqiqali chetlatish vaqti tugaganidan so'ng o'yinchilar tarkibini to'ldirish mumkin.

Diskvalifikasiya, odatda, faqat berilgan o'yin oxirigacha amal qiladi. U hakamlar tomonidan asosli echim qabul qilishlarini talab etadi.

O'yinchi yoki mas'ul shaxs tomonidan qo'pol sportchiga xos bo'lmagan xulq, hujum sababli to'g'ridan to'g'ri (1 daqiqaga chetlatilmasdan) diskvalifikasiya qilinsa, u holda

ushbu o'yinchi kelasi o'yinni ham o'tkazib yuboradi va uning harakatlari hakamlar hay'ati tomonidan o'rganib chiqiladi. Hakamlar hay'ati sportchining yana nechta o'yinga diskvalifikasiya qilinishini hal qiladi.

Bir xil vaziyatda bir nechta xato qilish

Agar jamoaning o'yinchisi yoki mas'ul vakili o'yin davom ettirishdan avval bir vaqtda bir va undan ortiq qoida buzilishiga yo'l qo'ysa va ular har xil jazoga loyiq bo'lsa, odatda, eng qat'iy jazo qo'llaniladi. Bunday holatlarda qoida buzilishning o'yinchiga nisbatan "jismoniy zo'rlik" qilib hujum qilish hisoblanadi.

Ammo, maydondagi jamoa tarkibini 2 daqiqaga kamaytirish holatlari ham mavjud:

a) agar 1 daqiqaga o'yindan chetlatilgan o'yinchi, o'yin davom ettirilmagunga qadar sportchiga xos bo'lmagan xulq uchun ayblansa, u holda unga yana qo'shimcha 1 daqiqali chetlatish belgilanadi. Agar qo'shimcha o'yindan chetlatilish ushbu o'yinchi uchun uchinchi bo'lsa, unda o'yinchi diskvalifikasiya qilinadi;

b) agar 1 daqiqaga o'yindan chetlatish e'lon qilingan o'yinchi o'yin davom ettirilishidan oldin qo'pol, sportchiga xos bo'lmagan xulqi uchun ayblansa, u holda o'yinchi diskvalifikasiya qilinadi;

c) agar 1 daqiqaga chetlashtirilgan o'yinchi muddatdan oldin maydonga tushsa, u holda ushbu o'yinchi yana 1 daqiqaga o'yindan chetlashtiriladi va avvalgi 1 daqiqaga chetlashtirish vaqtidan qolgan daqiqa (soniya) ham ushbu chetlatishga qo'shiladi.